

Ukryto v muzeu: Výstava V2023011 v Národním zemědělském muzeu

Pavel Douša

Hidden in the Museum: Exhibition V2023011 at the National Agricultural Museum

Národní zemědělské muzeum připravilo pro letošní rok výstavu, která se svojí koncepcí liší od jeho běžné produkce. Název, který obsahuje kód z interního systému instituce, naznačuje, že tématem je muzeum samo o sobě. Výstava se zaměřuje na prezentaci méně známých nebo zcela neznámých předmětů ze sbírky NZM. V instalační podobě je inspirována kabinetem kuriozit, v rámci multidisciplinárního přístupu vytváří prostor pro kreativitu, zvědavost i estetické tříbení. Její koncept lze dát do souvislosti s myšlenkou současných rozsáhlejších výstav např. Orhana Pamuka v Drážďanech („Der Trost der Dinge“ – „Pohodlí věcí“) či uměleckého dua Elmgreen & Dragset v Kunsthalle Praha.

Ústřední myšlenkou se stalo muzeum jako instituce, jejímž úkolem je shromažďování sbírkových předmětů, jejich uchování,

třídění a zkoumání a pochopitelně i prezentace a interpretace veřejnosti. Výstava se vyznačuje hravým přístupem k jednotlivým artefaktům a k práci s muzejní sbírkou. Cílem nebylo poskytnutí množství faktických informací. Výstava nezkoumá konkrétní specificky zemědělské téma, ani jeho historický vývoj. Soustřeďuje se naopak na vizuální zážitek a inspiraci pro diváka, aby se do hry zapojil a přemýšlel o jednotlivých exponátech zcela volně. Snahou bylo podnítit úvahy nad fenoménem muzea a sběratelství, sdílet okouzlení nejrůznějšími sbírkovými předměty a jejich interakcí, která může být kontextuální, ale třeba i asociativní. Kurátorky Kateřina Závodová a Michaela Zeinerová Brachtlová odhalovaly mezi artefakty nové souvislosti, vizuální nebo obsahové vztahy a snažily se zapojit i běžně nepoužívané způsoby, pohledy, cesty, jak se na uchovávané dědictví dívat a uchopit ho. Inspiraci našly v koncepci kabinetu kuriozit, ale také ve fascinaci výčty a seznamy, jak ji zprostředkovává Umberto Eco, v projektu nového pojetí Jenksova muzea, stejně tak jako v dílech současných výtvarných umělců a v neposlední řadě i v současné podobě instituce – jeho organizací, katalogizací, řazením, seznamy předmětů, dokumentů a principů. Pomocí několika multimediálních a audiovizuálních prvků se podařilo představit nevystavitelné. Řekněme, že standardně je využit QR kód pro detailnější informace o objektu – s obrazovou i zvukovou stopou. Konkrétně naši výstavu doprovází bučení býků.

„Labyrint depozitáře“ je název virtuální prohlídky modelů zemědělských staveb. Teprve soustředěný průzkum pomalým pohybem kamery láká k ponoření do temných zákoutí budov a odhalí nejmenší a překvapivé detaily miniaturního světa, jehož měřítko je zrelativizováno

PhDr. Pavel Douša, Ph.D.
Národní zemědělské muzeum
pavel.dousa@nzm.cz

projekcí na plátně. Kamera odhaluje např. průhledy skleníkem vyrobeným pro „Všeobecnou československou výstavu“, která proběhla na pražském Výstavišti v roce 1991. Dalším audiovizuálním prvkem je dílo „Blecha si prohlíží sbírkové předměty a psi si prohlíží návštěvníka“, která s nadsázkou představila kolekci modelů loveckých psů. Kamerovou jízdou kurátorky sledují loutku blechy skákající z jednoho psa na druhého a psi se dívají přímo na diváka.

Některé vybrané artefakty nebylo možné z různých příčin vystavit. V případě raritní koule z jehličí, která je dnes již téměř netransportovatelná a u níž by mohl při manipulaci hrozit rozpad, se podařilo najít alternativní způsob prezentace. Poprvé byl v muzeu použit dálkový přenos obrazu v reálném čase. Snímač umístěný na zámku Ohrada, pobožce NZM, sleduje exponát 24 hodin denně a obraz se na monitoru v Praze obnovuje ve dvouteřinovém intervalu. Kolegové z pobožky nečekaně sami přidali další úroveň prezentace. Každých několik dní se vedle koule z jehličí objeví další sbírkový předmět. Tyto nedomluvené zásahy jsou dokumentovány a díky nim vzniká konceptuální projekt.

šifru a vlastní kryptosystém. Druhým specifikem je, že instalace je vybudovaná v konceptu DIY (Do it yourself). Nikoliv tedy „na koleně“ ale ve smyslu průmyslného až holistického přístupu, kdy autorky výstavy samy vyráběly vitríny, panely či audiovizuální prvky proti proudu jejich specializace.

Ve výstavě se Kateřině Závodové a Michaela Zeinerové Brachtlové podařil naplnit kurátorský přístup založený na autorském pojetí, na originalitě, subjektivitě, týmové spolupráci i efemérnosti výstavní tvorby. Projekt „Výstava“ je velmi silnou výpovědí a jako takový formuje vnímání veřejnosti, a to mnoha, často nezamýšlenými, způsoby.

Závěrem zmíním dva specifické prvky. Výstava poprvé tematizuje „muzejní prach“. Zaprášeným nápis „Národní zemědělské muzeum“ z měděných písmen, který byl po mnoha desetiletích nalezen navržený ve skladu nábytku, kde prach léta maloval na jednotlivá písmena kontury ostatních liter a vytvořil tak specifickou